

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลโป่งแพร์ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นความรู้ดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่น ที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษและถ่ายทอดกันมาจากสถาบันต่างๆ ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไป ในสังคม ชุมชนและในตัวผู้รู้เอง ดังนั้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่จึงมีการสืบค้นและรวบรวม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลโป่งแพร่ โดยสามารถแบ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ทั้ง ๙ ประเภท ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา

- ๑.๑ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันพระ
- ๑.๒ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันเข้าพรรษา
- ๑.๓ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันวิสาขบูชา
- ๑.๔ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันมาฆบูชา
- ๑.๕ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันอาสาฬหบูชา
- ๑.๖ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันออกพรรษา

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรม

- ๒.๑ การเลี้ยงผีบ้าน ผีป่า ผีฝ่าย
- ๒.๒ ประเพณีทั่วไป เช่น งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานอุปสมบท งานมงคล งานศพ
- ๒.๓ ประเพณีนิยม เช่น ตานก๋วยสลากภัต สืบชะตา
- ๒.๔ ประเพณีสักการะเสาหลักบ้านอินตะขิล

๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม

- ๓.๑ การฟ้อนรำอวยพร ฟ้อนผางประทีป
- ๓.๒ ดนตรีพื้นบ้าน เช่น สีซูล้อ ระนาดเอก ฆ้องวง
- ๓.๓ การแสดงตลกอลงสะบัดชัย

๔. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับอาหารและผัก

- ๔.๑ ลาบพริก บ้านดอยชมภู หมู่ ๗
- ๔.๒ การแปรรูปอาหาร เช่น ก๋วยเตี๋ยวแตกแม่จำเนียร ขนมทองม้วน ก๋วยฉาบ
- ๔.๔ น้ำพริกตาแดง กลุ่มแม่บ้านป่าซางเหนือ หมู่ ๑

๕. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้าน

- ๕.๑ การละเล่นพื้นบ้าน เช่น ล้อล้อ, ก๊อปแก๊ป, โกงแก๊ง, ชักชะเหยื่อ

๖. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน

- ๖.๑ การร้องเพลงขอ
- ๖.๒ การร้องเพลงพื้นเมืองล้านนา

๗. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับสมุนไพรและตำรายาพื้นบ้าน

- ๗.๑ ยาหม่อง, พิมเสนน้ำ, สเปรย์ตะไคร้หอมกันยุง สูตรสมุนไพร
- ๗.๒ ยาต้มสมุนไพรรักษาโรค แก้ปวดเมื่อย ปวดข้อ คลายเส้น แก้กั๊ก รุมตอยด์ ซาหมือ ซาเท้า

๘. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์

- ๘.๑ การประดิษฐ์พวงมาลัยดอกไม้ เหยียนโยรยทาน, พวงกุญแจจูง, สตรอว์เบอร์รี่ และพวงหรีดดอกไม้ประดิษฐ์
- ๘.๒ การประดิษฐ์ตะกร้า, การทำฝาชีแฟนซี, การทำกระติบข้าวเหนียว
- ๘.๓ การทำบายศรี บายศรีงานแต่ง บายศรีสู่ขวัญ

๙. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

๙.๑ การดำรงชีวิตของชาติพันธุ์อาข่า เช่น การเต้นกระทงกระบองไม้ไผ่

๙.๒ การดำรงชีวิตของชาติพันธุ์ชาวปืซู ลัวะหรือละว้า เช่น เพลงลาพี ซ่าทอ (เพลงลาบพริก)
และเพลง เฆง หู้ บ่า ปื ซู (เพลง มาพูดภาษาปืซูกันเถอะ)

๑. ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและศาสนา

- ๑.๑ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันพระ
- ๑.๒ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันเข้าพรรษา
- ๑.๓ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันวิสาขบูชา
- ๑.๔ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันมาฆบูชา
- ๑.๕ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันอาสาฬหบูชา
- ๑.๖ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา วันออกพรรษา

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรม

๒.๑ การเลี้ยงผีบ้าน ผีป่า ผีผาย

๒.๒ ประเพณีทั่วไป เช่น งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานอุปสมบท งานมงคล งานศพ

๒.๓ ประเพณีนิยม เช่น ตานก๋วยสลากภัต การสืบชะตา

๒.๔ ประเพณีสักการะเสาหลักบ้านอินตะขิล

การเลี้ยงผีป่า

งานขึ้นบ้านใหม่

ประเพณีสักการะเสาหลักบ้านอินตะขิล

ตานก๋วยสลากภัต

๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม

๓.๑ การฟ้อนรำอวยพร ฟ้อนผางประทีป

๓.๒ ดนตรีพื้นบ้าน เช่น สีสะล้อ ระนาดเอก ฆ้องวง

๓.๓ การแสดงตีกองสะบัดชัย

การฟ้อนรำอวยพร

ฟ้อนผางประทีป

ดนตรีพื้นบ้าน เช่น สีสะล้อ ระนาดเอก ฆ้องวง

การแสดงตีกองสะบัดชัย

๔. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับอาหารและผัก

๔.๑ ลาบพริก บ้านดอยชมภู หมู่ ๗

๔.๒ การแปรรูปอาหาร เช่น กลัวยเบรกแตกแม่จำเนียร ขนมหองม้วน กลัวยฉาบ

๔.๓ น้ำพริกตาแดง กลุ่มแม่บ้านป่าซางเหนือ หมู่ ๑

ลาบพริก บ้านดอยชมภู หมู่ ๗

กลัวยเบรกแตกแม่จำเนียร

น้ำพริกตาแดง กลุ่มแม่บ้านป่าซางเหนือ หมู่ ๑

ขนมหองม้วน กลัวยฉาบ

๕. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้าน

๕.๑ การละเล่นพื้นบ้าน เช่น ล้อถ่อ, ก๊อปแก๊ป, โกงแก่ง, ซักขะเหย่

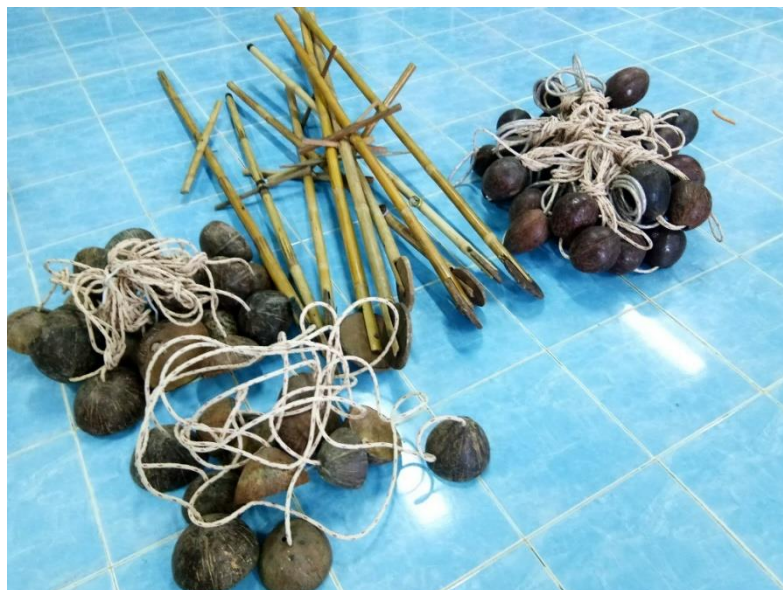
ล้อถ่อ

ก๊อปแก๊ป

ล้อถ่อ

ล้อถ่อ, ก๊อปแก๊ป, โกงแก่ง, ซักขะเหย่

๖. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน

๖.๒ การร้องเพลงซอ

๖.๓ การร้องเพลงพื้นเมืองล้านนา

การร้องเพลงซอ

การร้องเพลงพื้นเมืองล้านนา

๗. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับสมุนไพรและตำรายาพื้นบ้าน

๘.๑ ยาหม่อง, พิมเสนน้ำ, สเปรย์ตะไคร้หอมกันยุง สูตรสมุนไพร

๘.๒ ยาต้มสมุนไพรรักษาโรค แก้วปวดเมื่อย ปวดข้อ คลายเส้น เก้าท์ รูมาตอยด์ ซามือ ชาเท้า

ยาหม่อง, พิมเสนน้ำ, สเปรย์ตะไคร้หอมกันยุง สูตรสมุนไพร

ยาต้มสมุนไพรรักษาโรค แก้วปวดเมื่อย ปวดข้อ คลายเส้น เก้าท์ รูมาตอยด์ ซามือ ชาเท้า

๘. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์

๘.๑ การประดิษฐ์พวงมาลัยดอกไม้ เหรีญโปรยทาน, พวงกุญแจงุ่น, สตรอว์เบอร์รี่ และพวงหรีดดอกไม้ประดิษฐ์

๘.๒ การประดิษฐ์ตะกร้า, การทำฝาชีแพนซี, การทำกระติบข้าวเหนียว

๘.๓ การทำบายศรี บายศรีงานแต่ง บายศรีสู่ขวัญ

การประดิษฐ์พวงมาลัยดอกไม้

เหรีญโปรยทาน

พวงกุญแจงุ่น, สตรอเบอร์รี่

พวงหรีดดอกไม้ประดิษฐ์

การทำกระติบข้าวเหนียว

การประดิษฐ์ตะกร้า

การทำฝาชีแพนซี

๙. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

๙.๑ การดำรงชีวิตของชาติพันธุ์อาข่า เช่น การเต้นกระทู้กระบอกไม้ไฟ

๙.๒ การดำรงชีวิตของชาติพันธุ์ชาวปืซูหรือลัวะ เช่น เพลงลาพี ซ่าทอ (เพลงลาบพริก) และ เพลง เฝง หู้ บา ปี่ ซู (เพลง มาพูดภาษาปืซูกันเถอะ)

การเต้นกระทู้กระบอกไม้ไฟ

การแสดงเต้นเพลงลาพี ซ่าทอ (เพลงลาบพริก) และ เพลง เฝง หู้ บา ปี่ ซู (เพลง มาพูดภาษาปืซูกันเถอะ)